

Direcció, administració, publicitat i vendes:

Octubre Centre de Cultura Contemporània.
Carrer de Sant Ferran, 12. 46001 València.
Telèfon: 963 535 100. Fax: 963 155 165.

Redacció de Barcelona: Rambla de Catalunya, 121,
1-2, esc. esquerra. 08008-Barcelona.
Telèfon: 932 384 262. Fax: 932 384 263.

Redacció de Palma: Carrer de l'Almudaina, 8 entresòl-
dreta. 07001-Palma.
Telèfon i Fax: 971 720 763.

Web:
<http://www.eltemps.cat>

Correu electrònic: eltemps@eltemps.net

Subscripcions: 902 131 025.
subscripcions@eltemps.net

Edita: Edicions del País Valencià, SA.

Editor: Eliseu Climent.

Director: Àlex Milian.

Coordinador: Jaume Monzó.

Redacció de València: Núria Cadenes, Víctor Maceda,
Violeta Tena i Rosa Serrano (*documentació*).

Redacció de Barcelona: Enric Rimbau (*cap de redac-*
ció), Gemma Aguilera, Lluís Bonada, Xevi Camprubí.

Redacció de Palma: Miquel Payeras.

Producció: Jordi Badia (*correcció lingüística*), Vanesa
Prieto (*maquetació i gràfics*).

Rúbriques: Francesc-Marc Álvaro, Sebastià Alzamora,
Oriol Amat, Joan-Anton Benach, Xavier Bru de Sala,
Toni Canyís, Muriel Casals, Agustí Colomines, Salvador
Cot, Martí Domínguez, Fabià Estapé, Jaume Fàbrega,
Llibert Ferri, Josep Gifreu, Àlex Gorina, Manuel S.
Jardi, Alfons Llorenç, Glòria Marcos, Ricard Mas,
Andreu Mas-Colell, Joan F. Mira, Joan Nebot, Roger
Palà, Marta Pessarrodona, Josep Ramoneda, Jordi Riba,
Ferran Sàez Mateu, Josep Maria Terricabras, Ramon
Tremosa, Vicenç Villatoro, Xavier Vinader.

Corresponsals: Tomàs Alcoverro (*Beirut*), Mònica
Bernabé (*Kabul*), Pau Bori (*Belgrad*), Natàlia Boronat
(*Moscú*), Joan Canela (*Johannesburg*), Jordi Carreras
(*Nova York*), Macià Cllaramunt (*Castelló*), Miriam
Diez (*Ciutat del Vaticà*), Joan Lluís Ferrer (*Eivissa*),
Erena Calvo (*Rabat*), Carlos G. Cano (*El Salvador*),
Ricard González (*Washington*), Joan Antoni Guerrero
(*Andorra*), Pere Habet (*Catalunya Nord*), Victòria
Jiménez (*Londres*), Juli Martí (*París*), Iris Mir (*Pequin*),
Jordi Mumburí (*Roma*), Federico Rivas (*Buenos Aires*),
Anna Sàez (*Lleida*), A. V. Santamaria (*Alacant*), Gemma
C. Serra (*Berlín*).

Col·laboradors: Albert Aguilera, Laura de Andrés,
Violeta Camarasa, Alexandre Carbó, Roser Carol, Borja
Català, Antoni Castel, Alfons Cervera, Eliseu T. Climent,
Joan Colomer, Joan Corbera, Oriol Cortacans, Martí
Crespo, Miquel Àngel Díaz, Daniel Diez Esculies, Júlia
Esbert, Enric Faura, Laia Fernández, Carles Gàmez,
David Garrido, Roser Gasol, Salva Giménez, Dani
Gómez (*País Basc*), Andreu Gomila, Gani Jakupi, Josep
Enric Llebot, Roger Mateos, Rossanna Melià, Joan M.
Oleaque, Pelai Pagès, Óscar Palau, Cèsar Palazuelos,
Juli Peretó, Carles Pont, Cristina Simon, Lluç Soler, Eva
Tarragona, Jordi Tejel, Alvar Valls, Sergi Vicente.

Assessor editorial: Salvador Cot.

Traductors: Carme Geronès, Mercè Ardiaca, Blanca
Juan, Sara Roca i Beatriu Vallès.

Col·laboradors gràfics: ACN, Agència Efe, Tina
Bagué, Joan Celià, Fer, Rafa Gil, José Luis Iniesta,
Vicente A. Jiménez, Salvador Llosà, Glòria Matamala,
Toni Payà, Jordi Play, Prats i Camps.

Disseny: Vanesa Prieto.

Disseny de la capçalera: Enric Satué.

Disseny de la portada: Toni Payà.

Publicitat i promoció: Salva Martínez (València).

Tel.: 963 535 100. Gemma Garrido (Barcelona). Tel.:
932 384 262.

Subscripcions: Susanna Alacreu

Administració: Pilar Martí i Quica Sena.

Fotomecànica i impressió: Guada Impressors S.L.

Aldaia (Horta).

Dipòsit legal: V-853-1984.

Cap part d'aquesta publicació no pot ser reproduïda per cap mitjà: mecànic, fotoquímico, electroòptic, magnètic, de fotocòpia, ni de cap altra mena, sense permís de l'editor.

El foc i les fronteres

L'incendi d'Horta de Sant Joan (Terra Alta), al Parc Natural dels Ports, fa dues setmanes és una nova demostració del nivell de vulnerabilitat a què està exposat el medi natural i els qui treballen per protegir-lo –i per salvar-lo, com en aquest cas, de la fam de les flames–. Cinc bombers morts és un balanç tràgic que evidencia la importància d'abocar recursos en aquest àmbit de treball –tant pel que fa a mitjans aeris com a formació especialitzada i dotacions de personal de prevenció i d'extinció. Especialment important és la proximitat d'aquests recursos a espais naturals protegits, com era en aquest cas el Parc Natural dels Ports, i la preparació del personal del parc, que ha de conèixer els camins, l'orografia, la meteorologia i tots els detalls significatius en un cas d'incendi forestal.

Però l'indret on es va produir el foc, molt a prop de les fronteres administratives –que no naturals ni culturals– que separen Catalunya d'Aragó i del País Valencià obliga, a més, a una reflexió sobre la necessitat de col·laboració d'aquests territoris en la defensa d'un patrimoni natural comú que no entén de límits autonòmics. De la mateixa manera que les espècies més singulars del massís dels Ports –les cabres salvatges o els voltors– passen de Fredes (la Pobla de Benifassà, Baix Maestrat) a Vall-de-roures (Matarranya) i d'ací a la Sénia (Montsià) sense cap mena de problema, igual pot passar amb el foc descontrolat des d'un dels territoris cap als altres.

Ara per ara, només dues parts del massís dels Ports estan protegides com a parc natural, 35.050 ha en territori del Principat i únicament 5.000 ha al País Valencià, zones que, sortosament, connecten àmpliament en els termes de la Pobla de Benifassà i la Sénia. En canvi, la franja oriental, que limita amb tots dos parcs i pertany administrativament a Aragó, no està protegida per cap figura legal, tot i amagar dintre seu bona part dels principals tresors naturals del massís.

La tragèdia d'Horta de Sant Joan hauria d'esperonar la col·laboració futura entre les dues generalitats i la Diputació General d'Aragó per tal de compartir protocols comuns destinats a garantir la protecció d'aquesta àrea comuna, com cal que es faci també a les zones frontereres del Pirineu, per exemple.

Com passa amb tots els ecosistemes, el massís dels Ports manté un complex equilibri, una vida pròpia que molts ecòlegs comparen a la d'un ésser viu independent. L'incendi d'una de les parts –i en aquest cas ha cremat un total de 1.140 ha– afecta molt més del que pot semblar la resta de la seua extensió i, sens dubte, l'incendi d'Horta és un trauma de tot el massís que cal aprofitar per a intensificar la col·laboració dels diferents territoris en la feina de prevenció.

Als nostres lectors

Ara fa sis-cents anys que l'únic hereu de Martí l'Humà, Martí el Jove, va morir a Sardenya sense descendència legítima –hi havia diversos fills bastards que el papa no reconegué–. Ací començà la disputa per la Corona catalana, que va esclatar amb la mort de Martí l'Humà i es va resoldre el 1412 en el Compromís de Casp a favor dels castellans Trastàmara i en contra de Jaume II d'Urgell, l'opció més legítima genealògicament parlant. El comte d'Urgell, que intentà infructuosament aconseguir el tron, morí finalment empresonat a Xàtiva, on encara hi ha la seua tomba, en una capella del castell. En aquest número us expliquem com van ser aquests últims dies del casal català.

Àlex Milian
amilian@eltemps.net